

Η Βαλκανική Συνεννόηση.

Μια νέα προοπτική για την Νοτιοανατολική Ευρώπη;

Συνέδριο επ' ευκαιρία της 75ης επετείου από την Συνθήκη της Βαλκανικής Συνεννόησης

Οργανώνεται με πρωτοβουλία του Master de Géopolitique Paris 1/ ENS
υπό την αιγίδα της Γαλλικής Πρεσβείας στην Αθήνα
και του Ελληνικού Υπουργείου Ανάπτυξης
και με τη συνδρομή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

28-29 Μαΐου 2009, στο Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών

Οργανωτική Επιτροπή:

Jaqueline Ayrault, Michel Foucher, Νίκος Μαθιουδάκης,
Γεώργιος-Στυλιανός Πρεβελάκης, Catherine Suard

Πριν από 75 χρόνια η Ελλάδα, η Τουρκία, η Γιουγκοσλαβία και η Ρουμανία συγκρότησαν μια περιφερειακή οργάνωση, τη Βαλκανική Συνεννόηση, για να προστατεύσουν το χώρο τους από τις εσωτερικές συγκρούσεις και τους ευρωπαϊκούς ανταγωνισμούς. Η προσπάθεια αυτή ασφαλώς δεν επεβίωσε, λόγω του Δευτέρου Παγκοσμίου και του Ψυχρού Πολέμου· αντιπροσωπεύει, όμως, μια ρήξη, σε σχέση με τις διαδικασίες 'βαλκανοποίησης' και τη χειραγώγηση της περιοχής από εξω-Βαλκανίους παράγοντες, που είχαν σηματοδοτήσει τις προηγούμενες δεκαετίες.

Η επέτειος αυτή συνιστά μια ευκαιρία να συγκριθούν οι γεωπολιτικές συνθήκες και οι εμπειρίες από την εποχή της Βαλκανικής Συνεννόησης με τις σημερινές, με την ελπίδα να αντληθούν χρήσιμα διδάγματα για το μέλλον.

Πράγματι, σε μια περιοχή όπου η ενότητα στηρίζεται σε αιώνες συγκατοίκησης των λαών, η πρόσφατη οικονομική κρίση και οι γεωπολιτικές αβεβαιότητες στη Μέση Ανατολή καθιστούν την περιφερειακή ενοποίηση ακόμα πιο επιτακτική από ό,τι στο παρελθόν. Οι υφιστάμενες δομές, οι οποίες έχουν κατά κύριο λόγο προκύψει από εξωτερικές πρωτοβουλίες, παρά τις κάποιες επιτυχίες, δεν έδωσαν να αναμενόμενα αποτελέσματα. Ως προς τους πολιτικούς παράγοντες της περιοχής αυτής, το πρότυπο της ευρωπαϊκής οικοδόμησης δεν μπόρεσε να τους εμπνεύσει πραγματικά ώστε να δημιουργήσουν συγκρίσιμους θεσμούς. Παρά τα λεγόμενά τους, όλα γίνονται σαν η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η Βαλκανική Ενοποίηση να συνιστούν δύο αντικρουόμενους στόχους.

Εντούτοις, υπάρχουν στοιχεία ενθαρρυντικά. Επί δεκαετίες η ελληνο-τουρκική προσέγγιση συνιστά μια μεγάλη ελπίδα, η οποία δεν εγκαταλείφθηκε ποτέ, και στις δύο ακτές του Αιγαίου. Με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, οι δυνατότητες για συνεργασίες στα Βαλκάνια έχουν αναπτυχθεί εντυπωσιακά. Η περιφερειακή ενοποίηση σε μια ευρεία γεωγραφική ζώνη η οποία καλύπτει τον περίγυρο του βορείου μέρους της Ανατολικής

Μεσογείου και της νότιας και δυτικής πλευράς της Μαύρης Θάλασσας, προσβλέπει εδώ και είκοσι χρόνια σε νέες δυνατότητες· σήμερα καλείται να ανταποκριθεί σε μια διπλή ανάγκη.

Όλο και περισσότερο, οι γειτονεύοντες λαοί της περιοχής επιθυμούν να λησμονήσουν τα μίσση και τις πικρίες τις οποίες προκάλεσαν οι συγκρούσεις που συνδέονται με την αργή εξαφάνιση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Προσδοκούν να συμφιλιωθούν με τους παλαιούς τους γείτονες και να συνδεθούν με τις 'χαμένες πατρίδες'. Διεθνείς οργανισμοί όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση και το NATO κινητοποιούν τις δυνάμεις τους για την περιφερειακή ενοποίηση, καθώς αναγνωρίζουν τη σημασία της για την επίλυση προβλημάτων που τους απασχολούν, όπως η ανασφάλεια, οι οικονομικές δυσκολίες και οι αδυναμίες των κρατικών θεσμών.

Σε μια εποχή όπου αμφισβητούνται οι καθιερωμένες θεωρίες και τα στερεότυπα, μια νέα και ανανεωμένη προσέγγιση είναι απαραίτητη. Η προσέγγιση αυτή, ασφαλώς επωφελούμενη και από εξωτερικά στηρίγματα, δεν μπορεί να συσταθεί χωρίς την πρωτοβουλία ενδογενών δυνάμεων, όπως άλλωστε έγινε και με την Ευρώπη την επαύριο του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.

Οι προβληματισμοί αυτοί συνθέτουν τα θέματα του Συνεδρίου που οργανώνεται στο Γαλλικό Ινστιτούτο στην Αθήνα στις 28 και 29 Μαΐου, με πρωτοβουλία του Master de Géopolitique του Πανεπιστημίου Panthéon-Sorbonne/ ENS, υπό την αιγίδα της Γαλλικής Πρεσβείας στην Ελλάδα και του Ελληνικού Υπουργείου Ανάπτυξης και με την οικονομική υποστήριξη της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος.

Σημαντικές επιστημονικές και πολιτικές προσωπικότητες θα συμμετάσχουν στο Συνέδριο αυτό, από την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Τουρκία, τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την Αλβανία και τη FYROM : οι Υπουργοί κ.κ. Κ. Χατζηδάκης και Δ. Αβραμόπουλος, ο Πρέσβυς της Γαλλίας κ. Christophe Farnaud, ο καθηγητής και πρώην Πρέσβυς Michel Foucher, ο καθηγητής και πρώην Πρέσβυς Nano Ruzin κ.λπ.

Πέμπτη, 28 Μαΐου

Έναρξη

16.00-18.00 μ.μ.

Υποδοχή

- Catherine Suard, Διευθύντρια του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών
- Christophe Farnaud, Πρέσβυς της Γαλλίας

Εναρκτήρια ομιλία

- Κωστής Χατζηδάκης, Υπουργός Ανάπτυξης

Εισαγωγή στο Συνέδριο

- Michel Foucher, συν-Διευθυντής του Master de Geopolitique , Paris1/ ENS

I. Η Βαλκανική Συνεννόηση : ιστορική συγκυρία, διαρκείς παράγοντες, διεθνείς συγκρίσεις

18.00-19.30

Πρόεδρος : Ν. Ματθιουδάκης

- Alexandre Pajon
- Κωνσταντίνος Πρεβελάκης
- Enis Tulca

Παρασκευή, 29 Μαΐου

09.00-10.30 π.μ.

II. Συλλογική ασφάλεια, Κράτος Δικαίου, κοινωνικά δίκτυα

Πρόεδρος: Γεώργιος Χιώτης

- Γιώργος Κατσιρδάκης
- Stanislav Sretenovic
- Antony Todorov

11.00-13.30

III. Ζητήματα οικονομίας και χωροταξίας

Πρόεδρος : Κώστας Αλεξόπουλος

- Octavian Groza
- Στέλλα Κυβέλου
- Κωστής Σταμπολής

16.00-17.30

IV. Ο ρόλος της Τέχνης, της Παιδείας και των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης

Πρόεδρος : Ευαγγελία Γεωργιτσογιάννη

- Ilda Mara
- Daniel Schlosser
- Leyla Tavsanoglu

18.00-20.30

Στρογγυλή Τράπεζα : Πως θεμελιώνεται μια νέα Βαλκανική Συνεννόηση ;

Πρόεδρος : Δημήτρης Αβραμόπουλος

- Jean-Francois Colosimo
- Michel Foucher
- Ali Kazancigil
- Nano Ruzin

Επίλογος-Συμπεράσματα Γεώργιος-Στυλιανός Πρεβελάκης